

POREMEĆAJI U PREDŠKOLSKOJ DOBI - UZROCI I TERAPIJA

Mr. sc. JOŠKO SINDIK
Dječji vrtić „Maksimir“, Zagreb

O poremećajima ponašanja i drugim vrstama poremećaja uistinu je dosta sadržaja ispisano, i stoga ne bi trebalo uvijek iznova “otkrivati toplu vodu”, te ih detaljno opisivati. U ovom kraćem osvrtu obratit će se pažnja na uži opseg relativno dosta često zastupljenih poremećaja, kojima je međutim zajednička:

1. srodnost uzroka (izvorišta ili korelata),
2. sličnost relativno jednostavnih “terapijskih rješenja” problema.

Nažalost, mada su “razrješenja” raznih vrsta poremećaja u principu izrazito jednostavna, katkad ih je teško korektno i efikasno provesti.

Naime, za rješavanje ovakvih vrsta problema najčešće je potrebna složna suradnja odgojitelja-partnera međusobno, roditelja ili drugih skrbnika međusobno, roditelja i odgojitelja, te konačno i volja samog djeteta - koje može ustrajati u poremećaju i usprkos pravilnom djelovanju odraslih. Najposlije za poremećaje s organskim, a ne psihološkim ili psihosomatskim razlozima - rješenja nisu jednostavna, čak posve neovisno o postupcima odraslih koji o djetetu brinu.

Može se reći da su česti izvori ili korelati poremećaja u predškolskoj dobi:

1. **traženje pažnje,**
2. smanjenje napetosti.

Primjerice, agresivno dijete nerijetko agresijom na neodgovarajući način usmjerava pažnju djece i odraslih iz okoline na sebe ; sam čin agresivnog ponašanja kod djeteta dovodi do smanjenja napetosti.

Dijete s enurezom (nekontroliranim mokrenjem) ili enkoprezom (nekontroliranim ispuštanjem stolice) nerijetko vlastitim ponašanjem-poremećajem zadobiva pažnju okoline; sam čin je i ovdje način smanjenja napetosti nagomilane iz ovih ili onih razloga, kao i kod agresivnog ponašanja.

Pretjerano aktivno dijete ili dijete s ADD-sindromom svojim ponašanjem privlači pažnju osoba iz okoline, dok isto dovodi i do određenog “tjelesnog pražnjenja”.

Povučeno dijete izolacijom od drugih postiže smanjenje napetosti (ovdje doduše nema i istovremenog traženja pažnje).

Odgojno zapušteno dijete može različitim bizarnim ponašanjima, a nerijetko i agresivnim i pretjerano motorički aktivnim ponašanjem provocirati pojavu pozornosti od strane okoline, usmjerenu na njega, nerijetko i smanjivši napetost istim ponašanjem.

Druga "čudna" ponašanja, koja se najčešće javljaju kod pretjerano zaštićivane djece, koja su kod kuće okružena stalnom (a često i pretjerano stalnom) pažnjom - najčešće su usmjerena na postizanje zadobivanja pažnje od strane odgojitelja (u dosta većem opsegu nego ostala djeca). Sukladno hipotetskim izvorima ili korelatima nekih poremećaja kod djece predškolske dobi, relativno su jednostavna "rješenja" za date poremećaje: ponajprije, potrebno je osigurati jedinstvenost terapijskih utjecaja - u što je većoj mjeri to moguće - od strane svih odraslih osoba uključenih u odgoj djeteta.

Nadalje, potrebno je pozitivno potkrepljivati pozitivna ponašanja djeteta, a ignorirati (ponajbolje), ili na adekvatan način kažnjavati (u slučajevima kad ignoriranje ne pomaže) negativna ponašanja djeteta (ukoliko ista nisu izazvana organskim uzrokom), na primjer, pretjerano motorički aktivno ponašanje - s negativnim utjecajem na drugu djecu, te koje ometa rad odgojitelja, pričinja materijalnu štetu, neadekvatno agresivno ponašanje - bez razloga, ili kada je agresivno ponašanje jedini način rješavanja konflikta.

Konačno, potrebno je djetetu pronalaziti efikasnije i društveno i osobno poželjnije načine za rješavanje napetosti - pravovremeno, na pravom mjestu i na pravi način: npr. bavljenjem fizičkom aktivnošću, čitanjem slikovnice, zapošljavanjem - bavljenjem nekom radnom ili drugom aktivnošću - igrom, odmorom, snom i slično.

Ukoliko postupamo na navedene načine, i osiguramo sve preduvjete da bi navedeni "terapijski postupci" bili uspješniji - ukoliko i ne uklonimo konkretni poremećaj kod danog djeteta - vjerojatno je da ćemo ga svesti na prilično podnošljivu mjeru.

Dječji vrtić „Maksimir“, Zagreb

<http://www.vrtic-maksimir.hr/vijesti.php?id=28>